

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Konsekvenser av förändrad praxis från CSN kring kortare utlandsvistelser

Bakgrund

CSN ska från den 1 juli börja tillämpa en praxis att inte bevilja studiemedel för utbytesstudier i tredje land kortare än 13 veckor. Det är en skärpning mot nuläget vilken verkar vara initierad av CSN självt som menar att tidigare praxis strider mot studiestödsförordningen.¹ I bakgrunden ligger även propositionen om utlandsstudiemedel (prop. 2009/10:14 Rättvist och effektivt – förändringar i studiestödssystemet). Flera lärosäten har till SUHF inkommit med uppgifter om de problem som praxisförändringen medför. Problemet är också relativt omfattande, och berör t ex på Karolinska Institutet ca 70 studenter per läsår. Information om CSN:s ställningstagande finns på <http://www.csn.se/hogskola/aktuellt/1.6994>

Praxisförändringens konkreta problem för lärosätena

- En del utländska lärosäten har ett treterminssystem vilket gör att de mycket väl kan ha terminer som är kortare än 13 veckor. Skärpningen av praxis skapar svårigheter att skicka studenter till dessa lärosäten om det inte rör sig om utbyten på mer än termin.
- Då skärpningen kommer att träda i kraft 1 juli finns det studenter som på grund av den korta framförhållningen som redan är nominerade men som med största sannolikhet kommer att avstå att åka om det visar sig att de inte kan få studiemedel för sin utlandsvistelse.
- En del utbildningar har, på grund av sin utbildningsstruktur, små eller inga möjligheter att åka på reguljära utbyten på perioder som överstiger 13 veckor. Dessa studenter kommer nu att tvingas välja på att finansiera sin utbildning själv alternativt avstå från att åka.
- De studentgrupper som av olika skäl (sociala, ekonomiska eller medicinska) har svårigheter att åka på reguljära terminsutbyten längre än 13 veckor blir i och med denna skärpning fråntagna möjligheten att läsa utanför Europa.
- Många program, som Linnaeus-Palme, är uppbyggda enligt denna modell av kortare utbyten, och omöjliggörs därigenom.

¹ Studiestödsförordningen 2000:655, 3 kap. 21 §, Studiemedel får lämnas för studier i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz, om studierna bedrivs på minst 50 procent av heltid och pågår under minst 3 veckor. Vid studier i ett land utanför EES eller Schweiz får studiemedel lämnas om studierna bedrivs på heltid och pågår under minst 13 veckor. Om det finns särskilda skäl, får studiemedel för studier i ett land utanför EES eller Schweiz lämnas även om studierna inte bedrivs på heltid.

- Inom de kliniska utbildningarna har bl a Karolinska Institutet ett omfattande utbyte med lärosäten utanför EU/EES: USA, Australien, Singapore m.fl. samt inom Linnaeus-Palmeprogrammet. När det gäller de amerikanska universiteten är samarbetet mer än 30 år gammalt. Vanligtvis är kurserna mellan 8 och 12 veckor och tillgodoräknas i utbildningen. I de kliniska utbildningarna är detta den vanligaste formen av utlöandsvistelser på flera medicinska och vårdutbildningar.

Förslag till åtgärder

Eftersom CSN:s praxisförändring i realiteten innebär en tillämpning av gällande förordning kan frågan i praktiken bara lösas genom att Studiestödsförordningen 2000:655 revideras. Den nuvarande ordningen medför att regleringen av studiemedel för utlandsstudier i praktiken blir styrande för inriktning och former för lärosätenas internationaliseringsarbete kring utbildningen och motverkar flera av regeringens övriga insatser på internationaliseringsområdet. Detta kan knappast vara vare sig ändamålsenligt eller regeringens avsikt i sitt förordningsarbete.

En förändring av förordningen bör ske snabbt. Detta eftersom vissa utbyten har långa ledtider där ansökan sker långt före det verkliga utbytet.

Marianne Granfelt

Marianne Granfelt

Generalsekreterare